

Modern tendencies in accounting practice.

Accounting for a taxi-cab transfer and storage business.

Cultural value of accountancy studies.

The accountant's duty to uncover questions of law.

Audits of accounts of fire-insurance companies.

Accountancy as a profession: what opportunities does it offer for a professional career?

Why the budget?

By-products, co-products and joint products.

The Accountant

De *Society of Incorporated Accountants and Auditors* heeft ter gelegenheid van haar veertig jarig bestaan, op 27 October l.l. een diner georganiseerd, waarbij o.a. tegenwoordig was Mr. *E. van Dien* (President of International Accountants' Congress, 1926). Onder het verslag van de door „the Guests” gehouden tafelspeeches komt ook die van den heer *van Dien* voor:

Mr. *E. van Dien* said that the Netherlands Institute of Accountants highly appreciated the honour of being represented at that table and had commissioned him to present the Society with its sincere congratulations on the occasion of the fortieth anniversary of its incorporation. Although they might call the Italians and the Hollanders the „fathers of accountancy” accountancy in the broader sense, as it was now practised in many countries, was really a British institution; and it was an established fact that accountancy, as applied to auditing and investigation, in the form in which it was now known in all countries of the world, was first put into practice by the British. The Netherlands Institute of Accountants had been largely based on rules which had been copied from those in force in Great Britain, and their first teachers were the well known writers, *Dicksee* and *Pixley*. To the congratulations of which he was the bearer, he also wished to add a word of thanks for the pioneering work of the British, whose footsteps they hoped to follow closely. He was, however, proud to repeat there what *Richard Brown* said in his excellent „History of Accounting and Accountancy”: „For us English, the Dutch authors of this period possess particular interest because Holland was the training school not only of many of our own writers, but of our merchants. The treatise which seems to have been most thought of at the time is the work of *Henry Waninghen* and *Johannes Buingha*. Both were schoolmasters in Amsterdam, *Buingha* succeeding his master, *Waninghen* in his school and also publishing a new edition of his work.” He did not propose to give them an historical narrative of the friendly relations which had existed between England and Holland for so many centuries, although there was a comparatively short period — now known in their history as the „English Wars” — a comparatively short period of slight friction, to put it mildly; but the fact that their Stadtholder, *William the Third*, in consequence of his marriage with the English *Princess Mary*, became at the same time Sovereign of England and Holland, proved that a very close sympathy had practically always existed between the two nations. It was these friendly relations that had led the Netherlands Institute to organise an International Accountants' Congress next year in Amsterdam, and it went without saying that the collaboration of great British associations was a *sine qua non*. It was with pleasure that they could state that both that Society and the Chartered Institute were immediately prepared to lend their assistance and thereby guarantee the success of the convention. It was with particular gratitude that they could say that Mr. *Whiteley* of this Society would deliver a lecture on the subject of „Accounts of Local Authorities” and he (the speaker) wished to voice his thanks there, and his confidence that the congress would be a complete success. As Chairman of the Executive Committee, he

invited all public accountants present to be their guests on that occasion, as he was convinced that it would be chiefly due to the presence of the „captains” among accountants if the practical results of the convention were to be made tangible and permanent. He now emptied his glass in the hope that they all accept that invitation as heartily as it was conveyed.

(Cheers).

Telegrammen met gelukwensen werden ontvangen van den Nederlandschen Bond van Accountants en van het Nederlandsch Instituut van Accountants te Amsterdam.

In No. 2648 is opgenomen een gunstige recensie van het uitgekomen boekwerk *Report Writing* by A. E. Cutforth, F. C. A. (London: Gee & Co. Publishers Ltd. Price 3 s. 6 d. net, post free 3 s. 9 d.) zie het nummer van Juli 1925 van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde.

Hieronder volgt een opsomming van enkele artikelen, welke in den jaargang 1925 van de daarboven genoemde tijd-

schriften zijn opgenomen.

ZEITSCHRIFT FÜR HANDELSWISSENSCHAFT UND HANDELSPRAXIS

Organische Auffassung der Betriebswirtschaft.

Über Begriff und Aufgaben der Betriebswirtschaftslehre.

Preispolitik und Selbstkostenberechnung.

Holländische Marktorganisation.

Über den richtigen Zeitpunkt für die Aufstellung der Jahresbilanz unter Berücksichtigung des Rhythmus in der Unternehmung.

Die Umstellung kaufmännischer Buchhaltungen bei der Einführung von Buchhaltungsmaschinen.

Die Umsatzstatistik in Rahmen eines Systems der betriebswirtschaftlichen Statistik.

Zur Frage des Bilanzbegriffes.

Produktionsregulierung.

Wirtschafts-Rationalisierung.

MON BUREAU

Le problème des stocks.

Comment une grande banque parisienne établit son bilan quotidien.

Le Service de Quittances de la Compagnie d'Electricité l'Quest-Lumière”.

Le graphique Gant:

I Introduction.

II Le graphique du Travail des Machines

III „ „ du Travail des Ouvriers.

IV „ „ de la répartition du Travail.

V „ „ de la réserve de Travail.

VI „ „ de l'avancement du Travail.

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid de grenzen, waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfs-huishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door één der medewerkers of redactieleden individueel, zoodat de antwoorden niet mogen worden geacht steeds de meening der Redactie in haar geheel weer te geven.

Controle onbezwaardheid onroerende goederen

Vraag 4.

a. Is een accountant bij een N.V., handelende in onroerende goederen, verplicht elk jaar afzonderlijk zich ten hypotheekkantore te overtuigen dat geen andere lasten op de panden drukken dan die, welke hem uit de boeken bekend zijn?

b. Is een accountant bij een N.V., welke over het geheele land verspreid filialen heeft in eigen panden, elk jaar tot een dusdanig onderzoek verplicht?

Antw. Vraag 4a. Ik ben van oordeel, dat dit onderzoek moet geschieden; en wel niet alleen, om vast te stellen, of de onroerende goederen met geen andere lasten bezwaard zijn dan die, welke in de boeken zijn vermeld, maar tevens, om te controleren, of de onroerende goederen nog eigendom zijn van de N.V. Aangezien „voorraadopneming” voor deze goederen op geen andere wijze kan geschieden en ook het bezwaren van de goederen met hypotheek op geen andere wijze kan worden geconstateerd, zie ik in het bedoelde onderzoek een integreerend deel van de controle.

Th. L.

Antw. Vraag 4b. Uit het antwoord op vraag 4a volgt reeds, dat het bedoelde onderzoek noodig is in elk bedrijf, waar eigendom van onroerende goederen bestaat. Dat t.d.a. het feit, dat de filialen over het geheele land verspreid zijn, geen verandering kan brengen in deze zienswijze, behoeft wel niet nader aangetoond te worden.

Th. L.

Voorraadopneming en Verantwoordelijkheid

Geachte Redactie,

Vergun mij een enkele opmerking te maken naar aanleiding van de in Uw Novembernummer in de rubriek Vragenbus behandelde kwestie onder het opschrift „Voorraadopneming en Verantwoordelijkheid”. Het ging om de vraag of de accountant, belast met de controle van een veem, den goederenvoorraad behoort op te nemen.

In zijn antwoord op de gestelde vraag geeft Prof. *Limperc* allereerst algemeene beschouwingen, waarvan ongetwijfeld de lezers van Uw blad met belangstelling kennis genomen hebben: de beteekenis van de opneming der voorraden als sluitstuk op de controle van de goederenbeweging is m.i. volkomen duidelijk gemaakt. Ook het daarop volgende betoog van Prof. *Limperc*, dat de verantwoordelijkheid van den accountant bij de controle van een veem behandelt, laat aan duidelijkheid niets te wenschen over en leidt op grond van de gestelde praemissen tot de logische conclusie, dat de voorraadopneming door den accountant doelloos is. Het komt mij echter voor, dat deze praemissen voor het behandelde vraagstuk niet geheel volledig zijn en daardoor rijst tevens de vraag of de gegeven conclusie kan worden aanvaard. Het veem belast in zijn administratie de (onbekende) houders der ceelen voor pakhuishuur en crediteert zijn winstrekening. Het is mij niet duidelijk hoe de accountant voor de juistheid van dezen debiteurenpost en van de bate pakhuishuur kan instaan zonder zich te overtuigen van de aanwezigheid der goederen, waarop nog huur tegoed wordt geëcaleulcerd. Het gevaar is toch allernijst denkbeeldig, dat goederen worden weggehaald, terwijl men op het kantoor van het veem daarvan geen kennis krijgt, hetzij tengevolge van abuisen, hetzij tengevolge van knoeierij door den pakhuismeester.

Het kantoor gaat dan rustig door met het calculeeren van pakhuishuur over deze niet aanwezige goederen en produceert

aanstands een jaarrekening met denkbeeldige debiteuren en een te hoog winsteijfer. Op grond van deze mogelijkheid komt het mij voor, dat ook bij een veem de accountant zich niet aan het opnemen van de voorraden zal kunnen onttrekken.

Hoogachtend

J. STALLING

Ik ben den heer *Stalling* dankbaar voor zijn opmerking. In mijn antwoord op vraag 2 heb ik slechts het oog gericht gehouden op het probleem, in welks kader de vraag was gesteld; daardoor kan misverstand zijn ontstaan, dat ik nu kan wegnemen. Indien de voorraadopneming noodig is voor de verificatie van eenigen anderen post der jaarrekening, mag zij zeker niet worden nagelaten.

Intusschen ben ik van oordeel, dat voor de door den heer S. genoemde posten voorraadopneming in 't algemeen niet noodig is. Er zijn immers geen denkbeeldige debiteuren en er is geen te hoog winsteijfer; de eigenaren der goederen zullen de pakhuishuur alsnog moeten betalen. Zijn zij zelf schuldig aan de onregelmatigheid, doordat zij met den pakhuismeester hebben samengespannen, dan ontstaat slechts het gevaar, dat men insolvable debiteuren op de balans vermeldt. Dit gevaar kan m.i. gekeerd worden, door systematisch opneming te doen geschieden van „overjarige goederen”. Evenwel geef ik dit antwoord onder eenig voorbehoud. Ik heb niet voldoende ervaring t.a.v. de controle van het veembedrijf, om met stelligheid te kunnen zeggen, welke maatregelen van controle in dit opzicht noodig zijn. Voor de beginselkwestie is zulks echter natuurlijk van geen belang.

Th. L.

Hooggeleerde Heer.

Met belangstelling las ik in het „Maandblad” Uwe beantwoording van de vraag inzake voorraadopneming bij veemen.

Tot mijn spijt kon Uw betoog mij niet geheel bevredigen en gaf het mij aanleiding tot de volgende opmerkingen:

1°. Uit de zinsnede „Dit blijkt reeds, wanneer men bedenkt, dat noch voorraden, noch ceelen iets met de jaarrekening hebben uit te staan” zou geconcludeerd kunnen worden, dat dit een reden zou zijn, om deze beide aan de accountantscontrole te onttrekken. Op denzelfden grond zou men bij Banken de controle der Fondsen in open bewaargeving (zgn. „Gewoon Depot”) achterwege kunnen laten.

2°. Voor bewaargevers is het van zeer veel belang te weten, dat de door hen aan het veem toevertrouwde goederen op de juiste wijze worden beheerd. Daar de accountant, die de jaarrekening van het veem onderteekent, m.i. daardoor ook verantwoordelijkheid aanvaardt tegenover degenen, die aan de onderneming hun vertrouwen schenken, behoort het tot zijn taak, toezicht te houden (voornamelijk daarbij steunend op interne controle) op de „beweging” der gedeponeerde goederen. Dit is trouwens ook noodig voor de controle der ontvangen bewaarloonen. Maar dan is ook de voorraadopneming sluitsteen op de controle.

3°. Afgezien van de vraag, of voorraadopneming moet geschieden door den accountant zelve of door minstens twee, niet met goederenbeheer belaste personen, acht ik, in verband met de opmerkingen sub 1°. en 2°. het constateeren van de daadwerkelijke aanwezigheid der volgens de in omloop zijnde ceelen aanwezige goederen voor den accountant wel degelijk van veel belang. Als bijkomstige reden hiervoor zou nog kunnen worden genoemd de kans (hoewel klein), dat op den balansdatum aan het veem toevertrouwde goederen zijn beleend.

De automatische controle, uitgeoefend door bewaargevers, komt mij, hoewel zeer belangrijk, toch niet voldoende voor; er zijn goederen, die gedurende langen tijd bij het veem liggen opgeslagen, terwijl meerdere artikelen gedurende bepaalde seizoenperioden niet gevraagd worden, zoodat de mogelijkheid bestaat,

dat eventuele fraudes lang onopgemerkt blijven.

Principieel zie ik geen verschil tusschen goederen, in het veem opgeslagen en fondsen in „Gewoon Depot” bij banken en zou dus volgens Uw betoog ook van de genoemde fondsen geen voorraadopneming noodig zijn, hetgeen toch zeker niet Uwe meening is.

Ik geef echter gaarne toe, dat de noodzakelijkheid der voorraadcontrole van „Gewoon Depot” om praktische redenen grooter is, o.a.:

grooter kans op fraude (diefstal, belcening);

minder automatische controle door opvraging.

Het bij niet-tellen verliezen der controle op de overige fondsenvoorraden. U zoudt mij zeer verplichten door in een der volgende afleveringen van het „Maandblad” een antwoord te geven op mijne bezwaren tegen Uwe beantwoording der genoemde vraag.

U bij voorbaat dankend voor Uwe moeite,

Hoogachtend,

K. C. SLUYTER

Het is opmerkelijk — en het verheugt mij —, dat ook deze inzender niet opponeert tegen de door mij in 't algemeen voorgestane opneming der goederenvorraden; hij is blijkbaar, evenals de heer *Stalling*, van oordeel, dat het uitgangspunt voor de beschouwing van een vraag, als in het November-nummer werd gesteld en beantwoord, moet zijn de noodzakelijkheid van de controle der goederenbeweging, met, als sluitstuk, de voorraadopneming. De geachte inzender meent echter, dat er geen voldoende grond is, om in het onderhavige geval van het algemeene beginsel af te wijken.

Voordat ik de door den heer *Sluyter* geopperde bedenkingen bespreek, wil ik een algemeene opmerking maken. De stand van het vraagstuk hier te lande brengt mede, dat ik aandrang uitoefen tot uitbreiding van den controle-arbeid en tot aanvulling van leemten in de accountants-controle, zooals die veelal wordt toegepast. Er moet op het oogenblik gestreden worden voor aanvulling dier leemten; dat geeft een bepaalde richting aan de polemiek. Zulks is onvermijdbaar en behoeft ook niet na-deelig te zijn voor een goede uitkomst van de gedachtenwissing, mits men in 't oog houdt, dat het doel toch altijd moet zijn, een doeltreffende accountants-controle te verkrijgen met zoo weinig mogelijk arbeid (en kosten!). 't Probleem wordt natuurlijk al heel eenvoudig, indien men decreteert: controleer in elk bedrijf alles. Ik maak deze opmerking niet aan het adres van den inzender, maar in 't algemeen, omdat ik bij ervaring weet, dat het gevaar dreigt voor een overdrijving in de tegenovergestelde richting; die overdrijving zal op den duur wel weer verdwijnen, maar voor 't oogenblik doet ze schade aan het streven naar een vervolmaking van het onvolledige controle-systeem en doet ze afbreuk aan de pogingen van hen, die een algemeene wetenschappelijk gefundeerde controle-theorie willen opbouwen.

Ik kom nu tot de beantwoording van de bezwaren van den heer *Sluyter* en volg daarbij zijn schrijven op den voet.

De inzender begint met op te merken, dat uit de door hem geciteerde zinsnede zou geconcludeerd kunnen worden, dat „dat een reden zou zijn, om deze beide aan de accountantscontrole te onttrekken”. Ik geloof, dat uit de aangehaalde zinsnede dit *niet* mag noch kan geconcludeerd worden. Er mag niets anders uit geconcludeerd worden dan wat ik duidelijk heb gezegd: dat uit het feit, dat noch voorraden noch ceelen iets met de jaarrekening hebben uit te staan, blijkt, *dat de vraag, of controle van de voorraden in een veem noodig is, slechts zijdelings raakt het vraagstuk van de plaats der voorraadcontrole in het systeem der volledige controle.*

Mag men dus uit wat ik in het November-nummer schreef niet concludeeren wat de heer S. veronderstelt, ik moet aan den anderen kant bezwaar opperen tegen de zienswijze van den

inzender, die blijkbaar — hij zegt 't wel niet met zooveel woorden, maar zijn beroep op de controle der effecten-depôts wijst erop — meent, dat de omstandigheid, dat de voorraden en ceelen niets met de jaarrekening hebben uit te staan, zonder betekenis voor ons vraagstuk zou zijn. Die opvatting is onjuist. Inderdaad kan en moet de overweging, dat de ceelen niets met de jaarrekening hebben uit te staan, invloed uitoefenen op de beslissing t.a.v. de voorraadopneming. Immers, het is duidelijk, dat de accountant, indien hij de jaarrekening onderteekent, daarmee niet rechtstreeks verantwoordelijk gesteld kan worden voor de aanwezigheid van goederen, welke noch op de balans, noch op de winstrekening invloed uitoefenen. Ik wil in 't algemeen niet zeggen, dat hieruit nu weer rechtstreeks volgt, dat de accountant de voorraadopneming achterwege kan laten; maar wel volgt uit deze omstandigheid, dat er een bepaalde grond moet worden aangevoerd, om de verantwoordelijkheid voor den voorraad te motiveeren. Dat een vergelijking met de depôt-controle bij de banken geen motiveering inhoudt, spreekt vanzelf; we zullen zien, of de heer S. een motiveering geeft in de later volgende opmerkingen.

Sub 2°. voert de geachte inzender verschillende argumenten aan. Ongetwijfeld aanvaardt de accountant, die de jaarrekening onderteekent, ook verantwoordelijkheid tegenover degenen, die aan de onderneming hun vertrouwen schenken. Maar op 'n heel andere wijze dan de heer S. veronderstelt; hij aanvaardt die verantwoordelijkheid als accountant en niet als pakhuismeester. Welk vertrouwen wekt hij met zijn handteekening? Dat de jaarekening juist is. Als de bewaargever straks zijn goederen niet kan krijgen, zal hij van het Veem vergoeding eischen en de accountant waarborgt met zijn handteekening de draagkracht van het Veem voor de betaling dier vergoeding. De inzender gaat ook geheel mijn betoog voorbij, waarin ik erop wees, dat de opneming der voorraden hier geen sluitsteen van een controle kan zijn; er is geen controle van een goederenbeweging mogelijk, omdat die goederenbeweging niet organisch past in de bedrijfsrekening. Wat de heer S. hier goederenbeweging noemt, is heel iets anders dan waarover ik sprak in verband met de controle van de jaarrekening van een gewone productie-huishouding.

De inzender acht het toezicht op de goederen (dat toezicht is weer heel wat anders dan een voorraadopneming en kan blijkbaar alleen uitgeoefend worden door het aanstellen van controleurs, die voortdurend de goederen bewaken) „trouwens ook noodig voor de controle der ontvangen bewaarloonen”. Ziedaar een argument van geheel anderen aard; maar ook die opmerking treft geen doel. Want de bewaarloonen worden verrekend bij de afgifte der goederen. In dat verband ware een bedenking, als hiervoren door den heer *Stalling* geopperd, wel van belang geweest; daaromtrent heb ik intusschen reeds mijn meening gezegd.

De eerste zinsnede sub 3°, doet mij vreezen, dat de inzender de zaak toch minder principieel beschouwt dan ik zou wenschen. Klaarblijkelijk doelt de heer S. hier op de interne controle, die hij ook reeds sub 2°. ter sprake bracht. Die interne controle nu heeft met ons huidig probleem niets te maken.

De inzender constateert dan nog eens, dat de aanwezigheid van de goederen z.i. voor den accountant van belang is. Ja, wanneer men 't zoo stelt, zal wel niemand daartegen iets kunnen of willen aanvoeren. Maar 't gaat erom, of de accountant *verantwoordelijk* is voor de aanwezigheid der goederen en of voorraadopneming doelmatig is.

't Is te betreuren, dat de heer S. al wat ik daarover zei met stilzwijgen voorbijgaat. Wel oppert hij nog 'n bedenking tegen het argument, dat ik ontleende aan de automatische controle, uitgeoefend door bewaargevers; maar de bedenking is weer niet principieel en vestigt slechts de aandacht op een moeilijkheid, die gemakkelijk te ondervangen is en die slechts van betekenis is in het verband, waarin de heer *Stalling* ze heeft

vermeld. Ik verwijs te dien aanzien naar mijn antwoord aan den eersten inzender.

Tenslotte komt de heer *Sluyter* nog eens terug op de vergelijking met de controle op de bank-depôts. Hij meent, dat uit mijn betoog zou volgen, dat ook van de fondsen geen voorraadopneming door den accountant zou behoeven te geschieden. Die meening nu moet ik als onjuist verwerpen. We spreken hier over een bepaald bedrijf, het Veem. Een vergelijking met een ander bedrijf is alleen toelaatbaar, indien men te doen heeft met gelijke omstandigheden. De inzender nu geeft reeds dadelijk zelf een aantal verschilpunten op; hij schijnt deze echter niet van voldoende belang te achten, blijkbaar, omdat ze slechts *praktische* gronden voor de voorraadopneming vormen. Die opvatting is m.i. onjuist, want 't gaat hier om niets anders dan om praktische toepassing van de algemeene controle-leer. De praktische verschilpunten zijn aanwijzingen van een principieel verschil in den aard van het bedrijf en van een principieel verschil in de betekenis van den „voorraad” in de constructie van het bedrijf. Het is dit principieele verschil, hetwelk maakt, dat de redeneering t.o.v. de verantwoordelijkheid van den accountant met betrekking tot den effecten-voorraad tot een andere slotsom voert, dan die, waartoe ze bij het veem leidde.

Th. L.

UIT EN VOOR DE PRAKTIJK

Red.: ABR. MEY en JAMES POLAK

In deze rubriek worden elke maand een of meer opgaven gepubliceerd, waarvan ieder abonné de uitwerking aan de redactie kan inzenden.

De oplossingen moeten vóór den 25sten der maand, volgend op die, waarin de opgave is gesteld, worden toegezonden aan den rubriekredacteur, wiens naam bij de desbetreffende opgave werd vermeld. Ze worden beoordeeld onder de initialen van den inzender (wiens naam en adres op het werk moeten zijn vermeld) of onder door hem te geven motto.

Op het couvert te schrijven „Oplossing”.

Het papier slechts aan een zijde te beschrijven. Losse vellen papier aan elkaar hechten.

Voor werkstukken welke men terugverlangt, gefrankeerd couvert bijvoegen.

Voor elke opgave worden punten gegeven (maximum 10). Hij of zij, die het hoogste aantal punten voor 6 uitwerkingen verkrijgt, ontvangt van den uitgever een boekwerk, betrekking hebbende op het vak. — Zij, die eenmaal een prijs ontvingen, blijven verder buiten mededinging.

OPGAVE No. 22. Afdeling 1

(Verrekening zaagloon en afval in kostprijs)

Uitwerkingen in te zenden vóór 28 Februari a.s. bij den Heer JAMES POLAK, Mauritsweg 43 B, Rotterdam

Degenen, die vraagstuk No. 1 van het examen B Ned. Inst. v. Acc. 1925 (handel in heipalen)¹⁾ hebben uitgewerkt zullen begrepen hebben dat als een der factoren van den kostprijs der palen, resp. der werken, rekening te houden was met:

- het zaagloon;
- de afvallende einden, die moeten worden meebetaald en
- (als nagatieve factor) de opbrengst dezer einden.

Gevraagd wordt nu speciaal dit onderdeel eens aan eene beschouwing te onderwerpen en nauwkeurig aan te geven welke wijze van verwerking van dezen factor in de kostprijzen U principieel de meest juiste voorkomt.

¹⁾ Zie de vorige aflevering van dit Maandblad.

Ter nadere toelichting zij nog vermeld, dat de einden *niet* direct bij aankomst kunnen worden afgezaagd en ook niet onmiddellijk vaststaat hoeveel van iederen stam afgezaagd zal worden. Men laat dit ervan afhangen welke lengte men op een gegeven oogenblik noodig heeft en welke dan aanwezig zijn. In het algemeen bestaat een zekere normale verhouding tussehen de hoeveelheden, die van iedere lengte ontvangen worden, eene verhouding die wel ongeveer overeenkomt met die waarin de palen verbruikt worden behoudens dan dat de zeer lange altijd ingekort moeten worden en zeer korte overblijven.

Hierin kan echter wanverhouding komen eenerzijds doordat toevallig veel vraag ontstaat van bepaalde lengte (voor een bepaalde streek) anderzijds doordat sommige zendingen abnormaal gesorteerd zijn. Men verhelpt dit door van sommige stammen meer af te zagen dan — als men alleen vroeg of er in het algemeen een bruikbare heipaal ontstaat — noodig zou zijn.

Om een lange stam zoodanig door midden te zagen dat twee bruikbare palen ontstaan is technisch niet mogelijk.

BOEKBEOORDEELING

Hoofdpijnen der Staathuishoudkunde, door Mr. I. B. Cohen (Tiende druk, 213 blz.).

Dat een handleiding bij het onderwijs een 10en druk beleeft, is in een klein land als Nederland een zeldzaamheid, welke op bijzondere qualiteiten wijst. En wanneer het gaat om een handleiding voor de economie, dan geldt zulks nog in verhoogde mate. Wel mag dit vak zich vooral tijdens en na den wereldoorlog in een sterk toegenomen belangstelling verheugen, doch deze uit zich maar al te vaak in losse beweringen zonder grondslag of verband. Werkelijke beoefening van het vak gaat nog steeds bij zeer velen, die den mond vol hebben van kapitaal en arbeidsloon, van regelmaat of anarchie in productie en distributie van het maatschappelijk inkomen, niet vooraf aan met stelligheid voorgedragen meeningen, die dan ook even gemakkelijk weer worden prijsgegeven als zij lichtvaardig, naar wensch en inval van het oogenblik, werden gevormd. En nu mag, dunkt mij, vooral daarom het feit van dezen 10en druk met ingenomenheid worden begroet, omdat de groote verbreiding van dit naar objectiviteit strevend boekje een waardevolle factor is in den strijd, dien welhaast elke wetenschap, doch in zeer sterke mate de economie, heeft te voeren: den strijd tegen een met blindheid voor de werkelijke moeilijkheden en twijfelingen geslagen en onbekommerd op het drijfzand der zelfverzekerdheid voortbouwend dilettantisme.

Zelf zegt de schrijver aangaande de taak der elementaire Staathuishoudkunde als leervak: „Zij heeft den leerling te geven een duidelijk beeld van de tegenwoordige wijze van voortbrenging en verdeeling. Zij moet daarbij vooral het licht doen vallen op die deelen van het maatschappelijk lichaam, waar de afwijkingen an het welvaartsideaal zich het scherpst vertoonen. Zij moet hem het besef geven van de moeilijkheid der economische vraagstukken en van de ingewikkeldheid en den samenhang der maatschappelijke verschijnselen, opdat hij voor oppervlakkig oordeelen behoed blijve. Zij moet, waar het haar mogelijk is, zijn moreel bewustzijn en zijn gemeenschapsgevoel trachten te versterken. Zij moet daar, waar socialistische en anti-socialistische opvattingen tegenover elkaar staan, beide opvattingen zoo onpartijdig mogelijk trachten weer te geven, opdat de leerling in latere jaren zoo onbevangen mogelijk zijn keuze doe”. De schrijver voegt daaraan nog toe, dat ook de 10e druk aan deze opvattingen trouw is gebleven. Men leert er bij voorbaat den geest uit kennen, welke bij Mr. *Cohen* heeft voorgezeten. Hij is voor een goed deel ook de mijne.